

žrtve vlastitih života i krvi kao i silnih svota novca i mita, kojima su zasićivali pohlepu nezasičnih gospodara.

Sredstva za uzdržavanje svetih mjesta od početka do danas providali su vjernici svega svijeta. Glavna briga za sabiranje padala je na Franjevački Red. Stoga su se po svemu katoličkom svijetu nalazili t. zv. Povjerenici Sv. Zemlje, kojima je bila zadaća, da u svojim krajevima podržavaju i šire ljubav prema svetim mjestima i sabiru milodare za njihovo uzdržanje. Za svaki narod bio je postavljen jedan opći Povjerenik ili Komisar Sv. Zemlje, a kod većih naroda i država nalazilo se po nekoliko njegovih zamjenika zvanih Vicekomisari ili Podpovjerenici Sv. Zemlje, koji su u svom djelokrugu vršili istu zadaću, ovisno od općeg Povjerenika. U našim krajevima pod mletačkom vlašću takav zamjenik ili Vicekomisar nalazio se u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu, i to sve do vremena kad je Austrija i tu crkvenu stvar htjela urediti na svoj način. U samostanu Gospe od Zdravlja i sada se nalazi pečat Povjerenika s natpisom: *Sig. V. Commiss. Terrae Sanctae*.

Ovdje ćemo u kratko spomenuti redovnike, koji su obnašali službu i čast Podpovjerenika Sv. Zemlje.

1. Pavlović O. Bernardin. — Kad smo govorili o apostolima Gospe od Zdravlja, vidjeli smo, da je O. Bernardin Pavlović bio zamjenik Povjerenika Sv. Zemlje, i to ne samo za Dalmaciju, nego i za mletački dio Albanije. On je tu službu obnašao još dok su naša braća boravila kod Gospe od Pojišana, god. 1722, pa sve do svoje smrti u Splitu 18 VI. 1763.⁴⁹⁶

2. Matić O. Frano. — On je naslijedio O. Pavlovića kao zamjenik Povjerenika Sv. Zemlje. Rodom je iz Čavoglava župe Kljaci kod Drniša. U Red je stupio u Visovcu 31. V. 1731.⁴⁹⁷ God. 1736 pošao je u Italiju na više nauke.⁴⁹⁸ Na 28. IV. 1760 dobio je dozvolu da pođe u Mletke za kapelana i ispovjednika u bolnici.⁴⁹⁹ Na povratku, nakon smrti O. Pavlovića, imenovan je njegovim nasljednikom u Po-

⁴⁹⁶ V. gore s. 72 sl., 217 sl.

⁴⁹⁷ LAPM, 228.

⁴⁹⁸ LAPM, 317.

⁴⁹⁹ Acta Prov. Marijanović, 130.